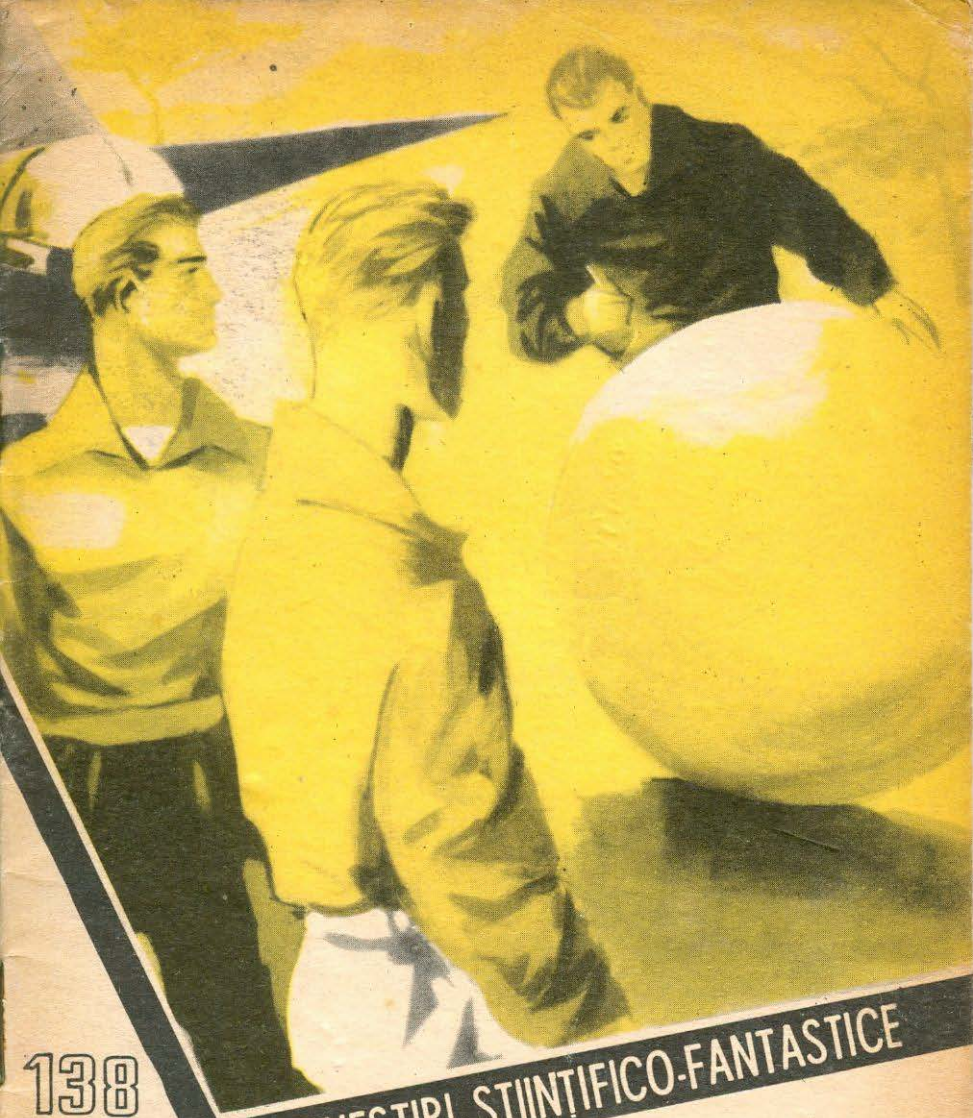

138

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

A. și B. STRUGAȚKI

CONUL ALB AL ALAIDEI
CHEIA TIMPULUI

EDITATA DE REVISTA
ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ

ARKADII ŞI BORIS STRUGAŢKI

CONUL ALB AL ALAIDEI

• • •

CHEIA TIMPULUI

În romîneşte de RADU TUDOR
Coperta-desen: DUMITRU IONESCU

Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice"
Anul VI – Nr. 138

ARKADII ŞI BORIS STRUGAŢKI

ARKADII STRUGAŢKI este redactor colaborator al Editurii de stat pentru literatură (Goslitizdat) şi pînă nu de mult a fost ofiţer în armata sovietică. El este unul dintre autorii cărţii „Cenuşă deasupra Atolului Bikini".

BORIS STRUGAŢKI este cercetător ştiinţific. Şi-a terminat aspirantura la Observatorul Pulkovo.

Fraţii Strugaţki au început să scrie împreună de curînd. Ei au publicat o serie de povestiri ştiinţifico-fantastice, printre care: „Reflexul spontan", „Acupunctura neutrinică" etc., iar în curînd va ieşi de sub tipar nuvela „Ţara norilor purpurii", care a fost premiată la concursul organizat de Editura pentru copii (Detghiz).

Publicaţiile fraţilor Strugaţki sînt atrăgătoare şi interesante, atacînd teme originale şi foarte variate. Pe ei îi interesează eroismul şi romantismul faptelor măreţe; îi atrag oamenii care păşesc în avangarda ştiinţei. Ei păşesc curajos pe drumuri încă neumblate, căutînd şi o formă literară corespunzătoare pentru ipotezele lor ştiinţifico-fantastice.

CONUL ALB AL ALAIDEI

I

Vahlakov îi spuse lui Aşmarin:

— Vei pleca pe insula Sumşu!

— Unde-i asta? întrebă arţăgos Aşmarin.

— În Curilele de nord. Îţi vei lua zborul astăzi la ora 20,30...

Se prevedea ca embriomecanismele să fie încercate în condiţiile cele mai variate. Institutul se ocupa în special cu probleme de astronavigaţie, aşa încît 30 de grupe din 47 erau trimise în Lună şi pe celelalte planete. Celelalte 17 trebuiau să lucreze pe Pămînt.

— Bine, bîigui Aşmarin.

Sperase că i se va da o grupă interplanetară, fie chiar şi selenară, şi ar fi avut multe şanse, pentru că de mult nu mai fusese într-o formă atît de excelentă. Pînă în ultimul moment nădăjduise acest lucru... Nu ştia de ce, însă, Vahlakov hotărîse altfel şi nici nu putea vorbi omeneşte cu el, pentru că în cameră mai erau niste mutre necunoscute şi acre.

— Bine, repetă el calm.

— Ai şi fost anunţat, spuse Vahlakov. Pentru fixarea concretă a locului de probă vei discuta la Baikovo.

— Unde este Baikovo?

— Pe Sumşu; este centrul administrativ de pe Sumşu.

Vahlakov bătea cu degetele darabana pe masă şi-şi avea privirea pierdută pe pereţi.

— Şi Sernius rămîne pe Pămînt, continuă el. Va pleca în Sahara.

Aşmarin tăcea.

— Ţi-am şi ales ajutoarele, continuă Vahlakov. Vei avea la dispoziţie doi băieţi buni.

— Boboci, îi scăpă lui Aşmarin.

— Vor face faţă, răspunse grăbit Vahlakov. Au o pregătire generală. Îţi spun încă o dată că sînt băieţi buni. Ştiu ce trebuie să facă şi se descurcă în orice situaţie.

Necunoscuții din cameră zîmbeau distant. Vahlakov adăugă:

— De altfel, unul dintre ei a fost și el pionier cercetător al altor planete.

— Bine, spuse din nou Așmarin, asta-i tot?

— Tot. Puteți pleca, vă doresc succes. „Încărcătura" și oamenii dumitale sînt în camera 116.

Așmarin se îndreptă spre ușă. Vahlakov se opri puțin și spuse:

— Întoarce-te curînd, tovarășe. Am o temă interesantă pentru dumneata.

Așmarin închise ușa în urma lui și rămase locului. Își aminti apoi că laboratorul 116 este cu cinci etaje mai jos și porni spre ascensor. Aci se întîlni cu Tațudzo Misima, un japonez mic de statură, ras în cap, cu ochelari cu lentile albastre. Misima îl întrebă:

— Încotro pleacă grupa dumitale, Feodor Semionovici?

— În Curile, răspunse Așmarin.

Misima clipi din ochii puțin umflați, își scoase batista și începu să-și șteargă ochelarii. Așmarin știa că grupa lui Misima este trimisă pe Mercur, pe Platoul de Flăcări. Misima avea 28 de ani și încă nu parcursese nici măcar primul miliard de kilometri. Ascensorul se opri.

— Saionara, Tațudzo Iorosiku, spuse Așmarin.

Misima zîmbi arătîndu-și toți dinții.

— Saionara, Feodor-san, spuse el.

Laboratorul 116 era o cameră luminoasă, cu mobilă puțină. În colțul din dreapta se vedea o sferă metalică, lustruită, cu un diametru cît jumătate din înălțimea unui om: acesta era „Oul". În colțul din stînga erau doi oameni. Cînd intră Așmarin, ei se ridicară. Așmarin se opri și-i privi cu atenție. Nici unul dintre ei nu părea să aibă mai mult de 25 de ani. Unul era un blond cam uriței, înalt, cu obraji roșii. Celălalt era mai scund, un brunet frumos de tip spaniol, îmbrăcat cu o scurtă de antilopă și cu bocanci grei de munte. Așmarin își vîri mîinile în buzunare, se înălță pe vîrfuri, apoi se lăsă din nou pe tocuri. „Boboci" — gîndi el. Pe neașteptate simți o durere în partea dreaptă, acolo unde-i lipseau două coaste.

— Bună ziua, spuse el. Numele meu este Așmarin.

Brunetul zîmbi arătîndu-și dinții albi:

— Știm, Feodor Semionovici. Apoi, luîndu-și un aer serios, se prezentă: Kuzma Vladimirovici Sorocinski.

— Galțev Viktor Sergheevici, spuse cel cu părul blond.

„Care dintre ei o fi fost pionier?" — gîndi Așmarin: „Probabil spaniolul, Kuzma Sorocinski". Întrebă:

— Care dintre voi a fost pionier?

— Eu, spuse Galțev.

— Și... de ce nu mai ești? întrebă Așmarin. Dacă nu-i secret...

— Nu-i secret. Disciplinar.

Se uita direct în ochii lui Aşmarin. Galţev avea ochii de un albastru deschis şi gene dese ca de fată. Nu prea se potriveau cu faţa lui făl-coasă, înroşită.

— Într-adevăr, spuse Aşmarin. Un pionier al Cosmosului trebuie să fie disciplinat. Orice om trebuie să fie disciplinat. În orice caz, asta-i părerea mea. Ce ştiţi să faceţi?

Observă că sprîncenele lui Galţev se mişcară şi simţi ceva apropiat de sentimentul de satisfacţie. Repetă:

— Dumneata Galţev, ce ştii să faci?

— Eu sînt biolog, răspunse Galţev. Specialitatea mea sînt nematodele [1].

— Da... zise Aşmarin şi se întoarse către Sorocinski. Şi dumneata?

— Inginer-gastronom, răspunse Sorocinski arătîndu-şi din nou dinţii albi.

„Minunat" — gîndi Aşmarin. „Un specialist în limbrici şi un cofetar. Un pionier nedisciplinat şi o scurtă de antilopă. Buni băieţi! În special acest amărît de pionier!... Ducă-se încolo şi Vahlakov ăsta!" Aşmarin şi-l închipuia pe Vahlakov, tipicar şi minuţios, cum alege din 2.000 de voluntari componenţa grupelor interastrale. Cum se uită la ceas, cum examinează încă o dată listele şi spune:

„Grupa lui Aşmarin. Curile. Aşmarin este un om activ, cu experienţă. Îi sînt suficienţi trei oameni, chiar numai doi. Doar nu pleacă pe Mercur, pe Platoul de Flăcări. Să i-l dăm pe Sorocinski ăsta şi pe Galţev. Cu atît mai mult cu cît Galţev a fost şi el pionier".

— Sînteţi gata de lucru? întrebă Aşmarin.

— Da, răspunse Galţev.

— Abia aşteptăm, Feodor Semionovici, adăugă şi Sorocinski. Sîntem pregătiţi.

Aşmarin se apropie de un obiect în formă de ou şi-i atinse suprafaţa rece, lustruită. Apoi întrebă:

— Ştiţi ce-i asta? Dumneata, Galţev...

Galţev îşi înălţă privirea spre plafon, se gîndi şi răspunse cu o voce monotonă.

— Este un dispozitiv embriomecanic EM-8. Embrionul mecanic model nr. 8. Un sistem mecanic independent, care se autodezvoltă şi care constă din contopirea comenzii program MCV, din sistemul organelor de recepţie şi execuţie, din sistemul „digestiv" şi sistemul energetic. EM-8 este un dispozitiv embriomecanic capabil în orice condiţii, cu orice materie primă, să se dezvolte în orice construcţie dată de program. EM-8 este destinat...

— Dumneata, se adresă Aşmarin lui Sorocinski. Acesta răspunse fără să se gîndească:

— Acest exemplar EM-8 este destinat încercărilor în condiţiile terestre. Programul este standard, standardul 64. Dezvoltarea embrionului se face sub o cupolă ermetică cu condiţii de viaţă pentru şase oameni, cu cameră de ecluzare şi cu filtru de oxigen.

---

[1] Nematode (nematodes) — viermi a căror lungime variază între 0,5 mm şi 35 mm. Unele specii sînt parazite (de exemplu ascaridele, viermi intestinali).

Aşmarin se uită pe fereastră şi întrebă:

— Greutatea?

— Aproximativ 150 kg.

Un lucrător oarecare din grupa experimentală ar fi putut să nu cunoască toate aceste amănunte.

— Bine, spuse Aşmarin. Vă voi anunţa acum ceva ce dumneavoastră nu ştiţi. În primul rînd că Oul valorează 19.000 ore-om cu calificare superioară. În al doilea rînd, el cîntăreşte într-adevăr 150 kg şi acolo unde va fi necesar îl veţi căra în spate.

Galţev dădu din cap, iar Sorocinski spuse:

— Desigur, Feodor Semionovici.

— Perfect, spuse Aşmarin. Începeţi imediat. Rostogoliţi-l pînă la lift şi duceţi-l în vestiar. Vă duceţi apoi la depozit, unde veţi primi aparatajul de înregistrare. Veniţi cu toată încărcătura la aerodromul oraşului la ora 8 seara. Căutaţi să nu întîrziaţi.

Se întoarse şi ieşi. În spatele lui se şi auzea un zgomot surd şi greoi: grupul lui Aşmarin începuse executarea primei misiuni.

II

În zorii zilei, grupul fu lăsat de stratoplan în pterocar[1] deasupra celei de-a doua strîmtori a Curilelor. Galţev conduse cu multă eleganţă pterocarul în picaj, examină harta, se uită la busolă şi găsi imediat Baikovo, alcătuit din cîteva rînduri semicirculare de case cu două etaje din litoplast[2] alb şi roşu şi care parcă tiveau un golfuleţ adînc. Pterocarul ateriză pe chei. Un trecător matinal (un tînăr îmbrăcat în tricou şi cu pantaloni de foaie de cort) le explică unde este sediul direcţiei. Acolo, administratorul de serviciu al insulei, care era în acelaşi timp şi agronom-şef, un bătrîn aino, gîrbovit, îi întîmpină cu bucurie.

După ce îl ascultă pe Aşmarin îi propuse, la alegere, cîteva coline nu prea înalte, de pe malul nordic. Vorbea ruseşte destul de corect, uneori însă se oprea în mijlocul cuvîntului ca şi cînd n-ar fi fost sigur de accent; alteori dădea impresia că se bîlbîie puţin.

— Ţărmul nordic este destul de departe, spuse el. Într-acolo nu există nici drum bun. Aveţi însă pterocar. În afară de asta, nu vă pot propune nici un loc mai apropiat. Nu prea mă pricep la experienţe de fizică. Cea mai mare parte a insulei este însă ocupată de pepenării, de răsadniţe şi de alte culturi. Peste tot lucrează elevi. N-am voie să risc.

— Nu există nici un fel de risc. Absolut nici unul, spuse Sorocinski.

Aşmarin îşi aminti că, o dată, acum doi ani, stătuse o oră întreagă cocoţat pe scara de incendiu, ca să scape de „vampirul" de masă plastică care avea nevoie de protoplasmă pentru autodezvoltare. Este adevărat că atunci încă nu exista Oul.

---

[1] Pterocar — aparat de zbor cu aripi cu care se transbordează pasagerii stratoplanului pentru a putea trece prin atmosferă şi a ateriza (n. t.).

[2] Litoplast — material plastic, înlocuitor al pietrei de construcţie (n. t.).

— Mulțumesc, spuse el. Țărmul de nord ne convine perfect.

— Da, spuse bătrînul. Acolo nu sînt nici pepenării, nici răsadnițe. Acolo sînt doar mesteceni. Undeva, pe acolo, lucrează și arheologi.

— Arheologi ? se miră Sorocinski.

— Mulțumesc, spuse Aşmarin. Cred că vom pleca chiar acum acolo...

— Vi se va servi mai întîi dejunul, le zise bătrînul.

Mîncară în tăcere.

— Mulțumesc, spuse Aşmarin, ridicîndu-se de la masă. Cred că trebuie să ne grăbim.

— La revedere, spuse bătrînul aino. Dacă mai aveți nevoie de ceva, adresați-vă fără je-nă.

— Nu, nu ne vom je-na, îl îngînă Sorocinski.

Aşmarin îi aruncă o privire încruntată și se întoarse din nou spre bătrîn :

— La revedere.

În pterocar, Aşmarin zise :

— Dacă dumneata, tinere, îți mai permiți o dată o asemenea ieşire, te expediez de pe insulă.

— Iertați-mă, răspunse Sorocinski roşind puternic, ceea ce-i făcu chipul smead să pară și mai frumos.

Pe malul nordic, într-adevăr, nu erau nici pepenării, nici răsadnițe, ci numai mesteceni. Meteacănul de Curile creşte „culcat", se întinde pe sol, iar trunchiul său noduros și umed alcătuieşte, împreună cu ramurile lui, împletituri dese, de nestrăbătut. De sus, mestecenii de Curile par niște pajiști verzi, obișnuite, foarte potrivite pentru aterizarea unor aparate nu prea mari. Nici Galțev, care conducea pterocarul, nici Aşmarin și nici Sorocinski nu știau cum arată mesteacănul de Curile. Aşmarin arătă către o movilă rotundă și zise :

— Aci.

Sorocinski se uită timid la Aşmarin și zise și el :

— Bun loc !

Galțev conduse pterocarul pentru aterizare, direct spre centrul înverzitului cîmp de la poalele movilei. După un minut pterocarul își îngropase botul în verdeața palidă a mesteacănului de Curile. Asmarin auzi un trosnet, văzu un milion de stele multicolore și, pentru cîtva timp, își pierdu cunoștința.

Apoi deschise ochii și primul lucru pe care-l văzu fu o mînă. Era o mînă mare, bronzată, si degetele ei proaspăt zdrelite se mișcau parcă fără voia lor pe butoanele tabloului de comandă. Apoi mîna dispăru și apăru o față roşie, cu ochi albaștri și cu gene de femeie.

— Tovarăşe Aşmarin, spuse Galțev mișcînd cu greu buzele rănite.

Aşmarin încercă, gemînd, să se aşeze. Avea o durere puternică în partea dreaptă și i se părea că fruntea îi arde. Duse mîna la cap și apoi la ochi. Avea sînge pe degete. Se uită la Galțev, care-și ștergea gura cu batista.

— O aterizare de maestru, spuse Aşmarin. Mă bucur, tovarăşe specialist în nematode.

Galțev tăcea. Presa batista mototolită pe gură și figura îi era imobilă. Sorocinski, cu o voce înaltă, tremurîndă, spuse:

— Nu-i vinovat, Feodor Semionovici.

Așmarin întoarse încet capul și se uită la Sorocinski, care era tare ciufulit.

— Galțev nu-i vinovat, repetă el și se îndepărtă puțin.

Așmarin deschise ușa cabinei, scoase capul afară și se uită cîteva secunde la trunchiurile rupte din rădăcină, încurcate în șasiu. Întinse mîna, rupse cîteva frunzulițe aspre, lucioase, le strivi între degete și le încercă între dinți. Frunzulițele erau aspre și amare. Așmarin scuipă și întrebă fără să se uite la Galțev:

— Mașina e întreagă?

— Întreagă, răspunse Galțev prin batistă.

— Ți-ai rupt vreun dinte? întrebă Așmarin.

— Da, răspunse Galțev.

— Pîn'la nuntă trece, îi promise Așmarin. Încearcă să ridici mașina pe vîrful colinei.

N-a fost atît de simplu să iasă din desișurile acelea; în cele din urmă însă Galțev așeză pterocarul pe vîrful colinei circulare.

Frecîndu-și locul dureros, Așmarin ieși din aparat și începu să se uite împrejur. De aci insula părea pustie și se întindea ca-n palmă. Colina era lipsită de vegetație și era roșcată din cauza zgurei vulcanice. Departe, spre răsărit, se zăreau tîrîtorii mesteceni de Curile. Spre sud se întindeau dreptunghiurile verzi ale pepenăriilor. Pînă la malul apusean erau vreo șapte kilometri. Apoi, și mai departe, într-o ceață viorie, se vedeau vîrfurile mov-pal ale munților; înspre dreapta, profilat pe cerul albastru, afirma un nor conic, imobil, straniu, cu contururile bine precizate. Țărmul nordic era mult mai aproape. Cobora brusc în mare, iar pe ripă rămăsese un turn fără nici un rost, probabil încă de pe vremea bătrînelor cazemate japoneze. Lîngă turn se vedeau un cort alb și mai multe siluete de oameni. Erau arheologii despre care vorbise administratorul de serviciu. Așmarin simți miros de apă sărată și de pietre încinse. Era o liniște mormîntală.

Bun loc, gîndi Așmarin. Oul îl lăsăm chiar aci, iar camerele de filmare și restul le instalăm pe povîrnișuri; tabăra o vom organiza în pepenărie. Probabil că pepenii sînt încă verzi. Se gîndi apoi la arheologi. Deși pînă la ei sînt vreo cinci kilometri, trebuia să fie totuși preveniți pentru ca să nu se alarmeze cînd embriomecanismul va începe să se dezvolte. Este interesant ce or fi făcînd prin aceste meleaguri arheologii. Așmarin îi chemă pe Galțev și pe Sorocinski și le spuse:

— Experiența o vom face aci. După părerea mea este un loc potrivit. Ca materie primă avem lavă, tuf, adică exact ce ne trebuie. Puteți începe.

Galțev și Sorocinski se apropiară de pterocar și deschiseră ușa secției de bagaje. Sorocinski intră, se încordă și deodată, cu un brînci puternic, rostogoli Oul afară, pe pămînt. Zgîriind zgura, Oul se rostogoli cîțiva pași și se opri. Galțev abia apucă să sară la o parte.

— Eforturi inutile, spuse el încet.

Sorocinski sări în picioare și spuse cu o voce de bas:

— Nu-i nimic, sînt obișnuit.

Așmarin se învîrtea în jurul Oului și încerca să-l împingă. Oul nici nu se clinti din loc.

— Foarte bine, spuse Așmarin; acum aparatele de filmare.

Se ocupară îndelung cu instalarea aparatelor: un aparat cu obiectiv de infraroșii, un aparat cu stereobiectiv, un aparat cu un obiectiv care înregistra caracteristici termice și un aparat cu trusa respectivă de filtre.

Era aproape ora 12 cînd Așmarin își șterse cu mîna fruntea transpirată și scoase din buzunar o cutie de masă plastică, în care se afla activizatorul. Galțev și Sorocinski se apropiară din spate, întinzîndu-și capul peste umărul lui. Fără grabă, Așmarin scutură activizatorul în palmă: era un tubuleț strălucitor, cu o ventuză la unul dintre capete și cu un buton roșu la celălalt.

— Începem, spuse el cu glas tare.

Se apropie de Ou și prinse ventuza de metalul lustruit. După o secundă, apăsă cu degetul mare pe butonul cel roșu.

Doar o armă-rachetă care ar fi nimerit exact ar mai fi putut opri procesele care începuseră sub învelișul strălucitor. Mecanismul era trezit de seria de impulsuri de înaltă frecvență, sute de microreceptori transmiteau în creierul pozitronic informații despre mediul înconjurător; începea reglarea embriomecanismului pentru experimentare. Nu era cunoscută durata procesului. Se știa doar că în momentul în care s-a terminat reglarea, mecanismul începe să se dezvolte.

Așmarin se uită la ceas. Era 12,15. Cu oarecare efort, desprinse de pe suprafața Oului activizatorul, îl puse înapoi în cutie, iar pe aceasta o vîrî în buzunar. Îi privi apoi pe Galțev și pe Sorocinski. Stăteau în spatele său și contemplau Oul. Așmarin atinse Oul pentru ultima oară și spuse:

— Să mergem!

III

Așmarin ordonă organizarea taberei între colină și pepenării. De acolo se vedea bine Oul: o sferă argintie pe colina roșcată, sub cerul albastru. Așmarin îl trimise pe Sorocinski la arheologi și se așeză pe iarbă la umbra pterocarului. Galțev moțăia sub pterocar, unde se ascunsese de bătaia soarelui. Așmarin fuma și se uita cînd la creasta colinei, cînd la ciudatul nor conic de la apus. În cele din urmă, își luă binoclul. După cum se aștepta, norul conic era de fapt vîrful înzăpezit al unui munte, probabil al unui vulcan. Prin binoclu se vedeau umbrele înguste ale locurilor unde se topise zăpada, se puteau chiar distinge petele de zăpadă situate mai jos de marginea albă a căciulii de zăpadă. Așmarin puse deoparte binoclul și se gîndi că Oul se va deschide cel mai probabil în timpul nopții, lucru de care era mulțumit, deoarece lumina de

zi nu este favorabilă funcționării aparatelor de filmare. Se gîndi apoi că Sermus se va fi certat îngrozitor cu Vahlakov, dar că pînă la urmă s-a dus totuși în Sahara. Îi trecu apoi prin minte faptul că la ora asta Misimi pleacă desigur de pe rachetodromul din Kirghizia, și din nou simți durerea aceea surdă din coasta dreaptă. „Bătrînețe, slăbiciune" — bolborosi el și-l privi pe Galțev. Acesta stătea întins cu fața la pămînt, cu capul rezemat pe mînă.

După vreun ceas și jumătate se întoarse Sorocinski. Era dezbrăcat pînă la briu, iar pielea brună și netedă îi strălucea de sudoare. Cămașa și scurta de antilopă și le ținea la subsuoară. Se lăsă pe vine în fața lui Așmarin, zîmbind de-i străluciră toți dinții și-i povesti că arheologii le mulțumesc că au fost preveniți și că experiența îi interesează foarte mult ; în total sînt patru arheologi, dar sînt ajutați de elevii din Baikovo și din Curilele de nord. Fac săpături la fortărețele japoneze de la mijlocul secolului trecut. La sfîrșit îi mai spuse că șeful lor este „o fetiță foarte simpatică".

Așmarin îi mulțumi și-l rugă să pregătească masa. Se așeză apoi în umbra pterocarului și, morfolind un fir de iarbă, se uită la îndepărtatul con alb. După ce Sorocinski îl trezi pe Galțev, amîndoi începură să pregătească masa, șușotind între ei.

— Eu pregătesc supa, spuse Sorocinski, iar tu, Vitea, ocupă-te de felul doi.

— Aveam undeva niște carne de găină, spuse Galțev cu o voce răgușită de somn.

— Uite aici carnea de găină, zise Sorocinski.

— Arheologii ăștia sînt niște băieți minunați. Unul este atît de bărbos, încît nu se vede altceva la el decît barba. Fac săpături la fortărețele japoneze de prin anul 40 al secolului trecut. Acolo fusese o cetate subterană cu o garnizoană de 20.000 de oameni. Au fost zdrobiți de armatele sovietice, mai exact spus, au fost luați prizonieri cu toate tunurile și tancurile lor. Bărbosul ăla mi-a dăruit un glonte de revolver. Uite-l !

Galțev mîrîi nemulțumit.

— Ce-mi bagi în ochi ruginitura asta !

Începea să miroasă a supă.

— Șeful lor, continuă Sorocinski, este o fată minunată, blondă, înaltă, subțire, drăguță. M-a condus la o cazemată și mi-a arătat ambrazura. De aci, povestea ea, era ținut sub bătaia focului tot malul nordic.

— Cum asta ? Într-adevăr se trăgea de aci ? se interesă Galțev.

— Cine știe ! Probabil. Pe mine mai mult fata m-a interesat. Apoi am măsurat împreună grosimea planșeului.

— Două ceasuri ați tot măsurat ?

— Într-adevăr... Pe urmă mi-am dat seama că ea are același nume de familie cu bărbosul și imediat m-am retras. Dar să știi că în cazematele astea e tare scîrbos, întuneric, iar pereții sînt mucegăiți. Unde-i piinea ?

— Uite-o, îi răspunse Galțev. Poate că e doar sora bărbosului ?

— Poate. Ce mai e nou cu Oul? întrebă Sorocinski.

— Nimic.

— Bine, Feodor Semionovici, poftiți la masă, îl invită Sorocinski.

La masă Sorocinski le povesti timp îndelungat despre cazemate, ambrazuri, despre intensitatea focului pe metru pătrat; de aceea, Aşmarin, plictisit, căută să mănînce cît mai repede şi renunţă chiar la fructe. După prînz, Galţev trebuia să observe Oul, iar el se urcă în pterocar şi aţipi. Împrejur era o linişte adîncă; doar Sorocinski, care spăla vasele la pîrîu, îngăima din cînd în cînd un cîntec. Galţev, cu binoclul la ochi, privea vîrful colinei.

Cînd Aşmarin se trezi, soarele apusese, iar umbrele întunericului se tîrau dinspre sud. Se răcorise. Munţii de la apus erau negri, iar conul vulcanului atîrna ca o umbră cenuşie. Pe vîrful colinei, Oul strălucea ca o vîlvătaie de purpură. Deasupra pepenăriilor era o ceaţă albăstruie.

Galţev stătea în aceeaşi poziţie şi-l asculta pe Sorocinski.

— La Astrahan, spunea acesta, am mîncat Trandafirul Şahului. Este un pepene de o frumuseţe rară; are gust de ananas.

Galţev tuşi.

Aşmarin mai stătu cîteva clipe fără să se mişte, atent la durerea surdă din coastă. Îşi amîntea cum, împreună cu Gorbovski, mîncase pepeni pe Venus. O astronavă întreagă de pepeni fusese lansată de pe Pămînt pentru staţia planetologică. Mîncău pepeni, le curgea zeama pe obraji, şi apoi „trăseseră" unul într-altul cu sîmburi negri alunecoşi.

— Îţi vine să-ţi lingi degetele, ţi-o spun eu, ca gastronom!

— Mai încet, spuse Galţev. Îl trezeşti pe Bătrîn.

Aşmarin se aşează mai comod, îşi rezemă bărbia de speteaza băncii din faţă şi-şi acoperi ochii. În cabină era cald şi oarecum zăduf, deoarece metaloplastul [1] cu care era căptuşită cabina se răcea încet.

— Tu n-ai mai zburat cu Bătrînul? întrebă Sorocinski.

— Nu, răspunse Galţev.

— Îmi pare oarecum rău de el, dar în acelaşi timp îl invidiez. A avut o asemenea viaţă cum eu n-am să am niciodată; şi nu numai eu, dar şi mulţi alţii. Cu toate acestea, el a avut.

— De ce spui „a avut"? întrebă Galţev. A încetat doar să zboare.

— Pasărea care nu mai zboară... şi Sorocinski tăcu. În general, s-a terminat cu pionieratul în Cosmos, spuse el pe neaşteptate.

— Fleacuri, răspunse liniştit Galţev.

Aşmarin auzea cum Sorocinski se răsucea pe loc.

— Priveşte-l! făcu el arătînd înspre Ou. Se vor fabrica cu sutele şi se vor trimite în lumi necunoscute şi periculoase. Şi fiecare Ou va construi acolo un oraş, un rachetodrom, o navă interplanetară. Ele vor lucra în mine, vor prinde şi vor studia nematodele tale. Iar pionierii vor culege doar informaţii şi vor strînge caimacul.

— Fleacuri, repetă Galţev. Oraş, mină... Dar cupola ermetică pentru şase oameni?

---

[1] Metaloplast — material plastic înlocuitor al metalului (n.t.).

— Ce-i cu asta?

— Cine sînt cei șase oameni?

— Oricum ar fi, spuse Sorocinski, oricum ar fi, timpul pionierilor a trecut. Cupola ermetică este doar începutul. Se vor trimite astronave automate care vor lansa Ouă, iar oamenii vor veni la de-a gata...

Începu să facă raționamente despre perspectivele embriomecanicii, citînd vădit din cunoscutul raport al lui Vahlakov. Se vorbește mult despre asta, gîndi Aşmarin. Şi totul este chiar așa. Cînd au fost încercate primele astronave automate se vorbea mult că astronauții nu vor mai avea altceva de făcut decît să adune caimacul. Iar cînd Akimov și Sermus au lansat primul SCIC — Sistem Cibernetic de Cercetare —, Aşmarin se hotărîse chiar să renunțe de a mai fi pionier. Asta a fost acum 20 de ani și de atunci de multe ori a mai sărit el în viitoare după resturile deformate ale SCIC-ului și a dus el pînă la capăt ceea ce SCIC-ul nu reușise. Desigur, și astronavele automate, și SCIC-ul, și embriomecanica măresc nespus de mult puterea omului, dar mecanismele nu sînt capabile să înlocuiască integral creierul viu și sîngele cald. „Boboc — gîndi Aşmarin despre Sorocinski — și un teribil palavragiu".

Cînd Galțev spuse pentru a patra oară „fleacuri", Aşmarin ieși din mașină. Cum îl văzu, Sorocinski tăcu și sări în picioare. În mînă avea o jumătate de pepene crud încă, din care se vedea un cuțit. Galțev continua să stea cu picioarele încrucișate.

— Doriți pepene, Feodor Semionovici?

Aşmarin dădu din cap, își băgă mîinile în buzunare și începu să privească vîrful colinei.

Strălucirile roșcate de la suprafața lucioasă a Oului se întunecau văzînd cu ochii. Se înserase. Din ceață apăru deodată o stea strălucitoare care alunecă încet pe cerul albastru închis.

— Sputnik-8, spuse Galțev.

— Nu, contrazise categoric Sorocinski, Sputnik-17, sau dacă nu Sputnikul-oglindă.

Aşmarin porni înciudat spre colină. Sorocinski îl plictisise îngrozitor și trebuiau verificate aparatele de filmare. Cînd se întoarse, ardea focul. Neobositul Sorocinski aprinsese un foc de tabără și acum stătea într-o poză teatrală.

— ...scopul este doar un mijloc, auzi Aşmarin. Fericirea nu constă în însăși fericire, ci în fuga după fericire...

— Am mai citit asta undeva, spuse Galțev.

Şi eu, gîndi Aşmarin. N-ar fi oare bine să-l trimit pe Sorocinski să se culce? Se uită la ceas: limbile fosforescente arătau miezul nopții. Întunericul se lăsase cu totul.

Oul crăpă la 2,53. Era o noapte fără lună. Aşmarin moțăia lîngă foc, întors cu obrazul drept spre flacără. Lîngă el picota Galțev, cu fața-i roșie, iar de partea cealaltă a focului, Sorocinski citea un ziar foșnindu-i paginile. Şi deodată Oul crăpă. Răsună un zgomot ascuțit, pătrunzător. Vîrful colinei se aprinse de o lumină portocalie. Aşmarin

se uită la ceas și se ridică. Pe fondul cerului înstelat se distingea culmea măgurii. Cînd ochii, orbiți de focul de tabără, se obișnuiră cu întunericul, văzură o mulțime de luminițe slab roșcate, rotindu-se încet pe lîngă locul unde fusese Oul.

— A început, șopti Sorocinski, parcă prevestind ceva rău. A început, Vitea, trezește-te, a început!

— Taci și tu odată, la urma urmei! spuse repede Galțev.

Și el vorbea în șoaptă.

Dintre toți trei, doar Așmarin știa ce se petrecuse pe colină. Primele zece ore după „trezire", embriomecanismul se reglase. Comenzile abstracte situate în conducerea pozitronică se schimbau și se corectau în concordanță cu temperatura exterioară, cu componența atmosferei, cu presiunea atmosferică, cu umiditatea și cu zeci de alți factori determinați de receptori. Sistemul digestiv, admirabilul „stomac de înaltă frecvență" al embriomecanismului, se adapta la prelucrarea lavei și a tufului în litoplast polimerizat, acumulatorii neutronici se pregăteau să producă porții exacte de energie pentru fiecare proces. Cînd reglajul s-a terminat, mecanismul a început să se dezvolte. Tot ce nu fusese necesar Oului pentru creșterea în condițiile date trecuse la refacerea și la întărirea organelor funcționale mai de suprafață: efectorii. Apoi s-a ajuns la înveliș. Acesta a fost plesnit, iar embriomecanismul a început să-și consume din hrana pregătită.

Se vedeau tot mai multe luminițe care se deplasau mai repede. Se auzeau un zumzet și niște scrîșnete țiuitoare: erau efectorii care se înfundau în teren și măcinau în praf bucățile de tuf. Fumul luminos de pe vîrful colinei se înălța spre cerul înstelat. O lumină inegală, tremurîndă, lumină pentru o secundă niște forme stranii, greoaie, apoi din nou totul se ascunse în întuneric. Scrîșnetele și trosnetele se întețiră.

— N-ar trebui să ne apropiem? spuse rugător Sorocinski.

Așmarin nu răspunse.

Își aminti deodată cum fusese încercat primul embriomecanism, primul Ou. Asta s-a întîmplat cu cîțiva ani în urmă. Pe atunci și el era începător în embriomecanică. Embrionul mecanic era într-un mare pavilion din apropierea institutului. În mijlocul a 18 lăzi, asemănătoare saițelor și așezate pe lîngă pereți, se afla o uriașă grămadă de ciment. Înăuntrul grămezii erau ascunși efectorii și sistemul digestiv. Vahlakov făcu un semn cu mîna și cineva deplasă maneta comutatorului. Stătuseră în pavilion pînă seara tîrziu și uitară de toate. Mormanul de ciment se topea văzînd cu ochii; spre seară, din aburi și fum apărură contururile unei căsuțe-tip din litoplast, cu trei camere, încălzite cu aburi și cu alimentare independentă cu energie electrică. Era exact la fel cu cele produse în fabrică, doar că în baie rămăsese un cub de ceramică, „stomacul" și articulațiile complicate ale efectorilor hemomecanici. Vahlakov examină căsuța, atinse cu picioarele efectorii și spuse:

— De ajuns cu diletantismul. E timpul să facem Oul. Atunci s-a pronunțat pentru prima oară acest cuvînt. A urmat o muncă inver-

şunată cu multe succese şi foarte multe insuccese. Sistemele embriomecanice erau învăţate să se autoregleze, să se adapteze variaţiilor bruşte ale mediului înconjurător, să se autorefacă. Erau „învăţate" să servească oricînd omului, în condiţiile cele mai complicate şi mai primejdioase. Erau „învăţate" să se dezvolte în formă de case, de excavatoare, de rachete, erau „învăţate" să nu se distrugă prin cădere de la înălţimi mari, să continue să funcţioneze şi în valurile metalului topit, şi în condiţii de zero absolut. Sute de oameni, zeci de institute şi laboratoare colaboraseră pentru ca embriomecanismul să ajungă ceea ce era astăzi Oul.

Aşmarin era în definitiv mulţumit că rămăsese pe Pămînt. Cine era el ca să pretindă mai mult ?

Pe vîrful colinei, trîmbele fumului luminos zburau din ce în ce mai des, iar trosnetul, scrîşnetele şi zumzetul se contopiseră într-un zgomot necontenit. Luminiţele rătăcitoare formau lanţuri, iar lanţurile la rîndul lor nişte stranii linii mobile. Luminescenţa trandafirie a incendiului de deasupra permitea să se distingă ceva uriaş, care se legăna ca o barcă pe valuri.

Aşmarin se uită din nou la ceas. Era ora 4 fără 5 minute. Probabil că lava şi tuful fuseseră materiale bune: cupola creştea mult mai repede decît dacă ar fi avut ciment. Este interesant de văzut ce vor arăta variaţiile termice. Mecanismul construieşte cupola dinspre centru spre margini, iar efectorii se afundă tot mai adînc în cabină. Pentru ca această cupolă să nu devină subterană, embriomecanismul trebuie ori s-o fixeze pe nişte piloţi, ori s-o deplaseze de lîngă groapa săpată de efectori. Aşmarin îşi închipuia marginile cupolei incandescente şi lopăţelele efectorilor care lipeau noi şi noi particule de litoplast îngroşat din cauza temperaturii.

Vîrful măgurii se cufundă un timp în tăcere: zgomotul dispăruse: abia se mai auzea un zumzet neclar. Mecanismul regia funcţionarea sistemului energic.

— Sorocinski ! strigă Aşmarin.

— Da, răspunse acesta din întuneric.

— Înconjură colina dinspre dreapta şi fă observaţii de acolo. În nici un caz să nu urci colina.

— Aferg, Feodor Semionovici.

Se auzi cum îi ceru în şoaptă lui Galţev lanterna, apoi cercul galben de lumină porni şi dispăru.

Zgomotul reîncepu. Deasupra vîrfului movilei se aprinse din nou o flăcăruie trandafirie ca de incendiu. Lui Aşmarin i se păru că cupola neagră se deplasase puţin, dar nu era sigur. Se gîndi cu ciudă că ar fi trebuit să-l trimită pe Sorocinski imediat ce embrionul ieşise din Ou. În orice caz, aparatele de filmare vor raporta totul la timpul potrivit.

Deodată trosni ceva, asurzitor. Culmea movilei era învăluită în roşu. Un fulger purpuriu lunecă pe versantul negru şi se stinse. Lumina roză deveni galbenă, strălucitoare, şi imediat colina se acoperi cu un fum gros. O bubuitură puternică străbătu tot văzduhul, şi

Aşmarin văzu cu groază că din fumul şi din văpăile care cuprinseseră vîrful se ridică o umbră uriaşă ; ceva masiv şi enorm, de un luciu strălucitor, se legăna pe nişte picioare subţiri, tremurînde. Încă o detunătură şi încă un fulger trecu în zigzag pe versant. Pămîntul se cutremură, iar umbra care se vinzolea prin fum se prăbuşi. Aşmarin alergă spre colină. Trosnete şi zguduituri ajungeau pînă la el. Dinspre sud se rostogoleau valuri de aer fierbinte şi în roşile flăcări dănţuitoare văzu cum cădeau bucăţi de lavă împreună cu camerele de filmare, singurii martori ai evenimentelor de pe colină.

Se lovi de un aparat de filmare. Acesta zăcea, răşchirînd picioarele îndoite ale stativului. Începu să înainteze încet, iar pietrele încinse se rostogoleau pe versante. Sus era linişte, iar în fumul de pe vîrful colinei se mai zărea ceva. Se auzi încă o bubuitură şi Aşmarin văzu o flăcăruie slabă, galbenă.

Pe culme mirosea a fum fierbinte şi a ceva necunoscut şi acru. Aşmarin se opri la marginea unei pîlnii enorme. De fapt nu era o pîlnie, ci o groapă cu povîrnişurile aproape drepte, în fundul căreia se vedea cupola aproape gata, trîntită pe o parte, cupola ermetică pentru şase oameni, cu cameră de ecluzare şi filtru de oxigen. În craterul acela scînteia zgura încinsă şi pe fondul ei se vedea cît de slab şi de neajutorat se mişcau tentaculele hemomecanice care îşi pierduseră sistemul de dirijare. Din adînc se ridica un miros acru de ars.

— Dar ce-i asta ? întrebă Sorocinski.

Aşmarin îşi ridică ochii şi-l observă pe partea cealaltă pe Sorocinski, care se lăsase pe vine chiar la marginea gropii şi fluiera a pagubă.

— Taci..., spuse încet Aşmarin şi începu să coboare în crater.

— Nu coboriţi, îl sfătui Galţev, e periculos.

— Taci ! mai spuse o dată Aşmarin.

Trebuia să înţeleagă imediat ce se întîmplase. Nu este posibil să fie de vină construcţia Oului, cea mai perfectă maşină creată de om, cea mai invulnerabilă maşină, cea mai „inteligentă" creaţie. Dogoarea puternică îi ardea faţa. Aşmarin îşi miji ochii şi se lăsă să lunece pe lîngă marginile cupolei incandescente. Ajuns jos, se ridică în picioare şi privi împrejurul său. Observă imediat boltile de beton parcă topite, armătura înnegrită, trecerea largă şi întunecată care conducea parcă undeva în adîncul colinei. Păşi înainte, dar era gata să cadă, deoarece se împiedică de ceva greu şi rotund. Aşmarin se aplecă să vadă, dar nu înţelese imediat ce reprezintă această bucată cenuşie de metal cu capetele îngroşate şi rotunjite ; cînd înţelese însă, totul deveni clar. Era un proiectil de artilerie.

În colină fusese un gol. Acum vreo sută de ani, nişte ticăloşi construiseră o încăpere întunecoasă de beton şi adunaseră acolo proiectile de artilerie. Embrionul nu putea „şti" că acolo este un depozit de artilerie. El nu putea „şti" nici măcar ce este un proiectil de artilerie, pentru că oamenii care-i dăduseră programul de viaţă uitaseră de mult că existaseră cîndva proiectile. Se pare că obuzele se încărcau cu trotil. La unul dintre aceste proiectile, focosul se aprinsese datorită căldurii

sau zdruncinării. Tot ce putuse să explodeze, explodase; minunata mașină se transformase într-un morman de ruine.

Niște pietricele se rostogoleau de sus. Așmarin se uită și observă că Galțev cobora spre el. Pe peretele opus cobora Sorocinski.

— Unde vă băgați? întrebă Așmarin.

Galțev nu răspunse nimic, dar Sorocinski răspunse cu o voce subțire:

— Vrem să vă ajutăm, Feodor Semionovici.

— N-am nevoie de voi.

— Doar..., începu Sorocinski și amuți.

Pe peretele din spatele lui Așmarin se deschisese o fisură și cupola începu să se legene.

— Atenție! răcni Sorocinski.

Așmarin sări la o parte, se împiedică de proiectil și căzu. Căzu cu fața în jos, dar imediat se răsuci pe spate. Cupola cădea direct pe el. Închise ochii și auzi urletul parcă înfundat al cuiva. Urlase însă chiar el, în momentul în care marginea încinsă a cupolei se prăbușise asupră-i.

IV

Poți să zaci și să privești cerul albastru. Este atît de mult timp de cînd nu l-a mai privit și merită să te uiți ore întregi la cerul albastru. Știe acest lucru încă de cînd era pionier, cînd sărise la Polul Nord al planetei Venus și cînd rămăsese singur în astronava distrusă pe Transpluton. Acolo nu era cer de loc, erau doar un gol înstelat și o stea strălucitoare, Soarele. Atunci i se păruse că și-ar da și ultimele momente din viață ca să mai poată vedea o dată cerul albastru. Acest sentiment se uită însă repede pe Pămînt. Îți amintești doar atunci cînd sosește momentul și de fiecare dată ți se pare că e prea tîrziu; pe urmă constați că nu, nu este tîrziu.

— Ascultă-mă, spune-mi, va trăi? se auzi vocea lui Sorocinski.

Așmarin nu știa despre cine întreabă, dacă de el sau de Galțev. Galțev zăcea alături. Era fără cunoștință și gemea încet. Avea arsuri peste tot. Se arsese cînd îl scosese pe Așmarin de sub cupolă. Și Sorocinski avea arsuri. Trebuie să supraviețuiesc, gîndi Așmarin. Un pionier nu trebuie să se gîndească la moarte. Catastrofa aceasta se produsese numai dintr-o întîmplare absurdă! Doar nu putea presupune că sub movila rotundă este ascunsă o străveche cazemată japoneză, că labele murdare ale agresiunii criminale din trecutul îndepărtat vor ajunge pînă la el. Își amintea că au fost ani în care fiecare secundă din viața lui putea fi ultima. Odată zăcea la fel, schilodit, cu fața în sus. Cerul însă era altfel. Era portocaliu-închis, cu dungi negre; bîntuia un uragan înspăimîntător, iar împrejur nu era nimeni. Erau numai durere, greață și, ca și acum, ciuda că totul se sfîrșește.

Se uită cu insistență la cerul albastru și i se păru că pe fondul lui apar și dispar pete palide. Se străduiește să înțeleagă ce sînt petele astea și ce rost au. Apoi înțelege: vrea să vadă norul acela imobil, cu contururile străniі. Cu eforturi supraomenești încearcă să-și ridice capul. O mînă îi susține ceafa. Acum vede conul alb, parcă transparent, de la orizont.

— Ce este acolo? întrebă el.

— Vulcanul Alaida, îi răspunde cineva.

— Ce bine ar fi acum acolo..., spune Așmarin.

Își lăsă din nou capul pe pernă și se gîndi că va trebui să se urce o dată pe acel con. Acolo aerul e desigur rece, atît de rece încît probabil că și dinții îngheață. Va fi încălțat cu bocanci grei, de munte, ca ai lui Sorocinski. Îl va lua și pe Sorocinski cu el.

— Ce minunat cer albastru, rostește Așmarin cu glas tare. Își închide ochii și-și spune că durerile îi vor trece și că se va scufunda curînd în somn.

— A adormit, spune cineva.

Așmarin moțăie și i se pare că este pe vîrful alb al Alaidei și că privește cerul albastru. Îl poți contempla ore de-a rîndul, atît este de albastru și de pămîntesc.

(După „Znanie sila" nr. 12/1959.)

CHEIA TIMPULUI

1. Din notele poetului Aleksandr Kudriașov

Valentin Petrov venise să-mi anunțe evenimentul. Își scoase bascul, își netezi părul și spuse:

— Dragă Sașa, totul s-a hotărît.

Se așeză într-un fotoliu lîngă masă și-și întinse picioarele lungi. Ca întotdeauna, zîmbea. Îl întrebai:

— Pe cînd?

— Peste zece zile. Îndoi bascul și-l așeză pe genunchi. Pierdusem orice speranță, adăugă el. Și totuși m-au numit.

— De ce?! protestai eu. Doar ești un astronaut experimentat.

Am scos din frigider o sticlă de vin. În timp ce ciocneam, el spuse:

— Plecarea se face de pe Cifeu.

— Unde vine asta?

— Este o cosmostație-satelit a Lunii.

— Așa, carevasăzică, spusei eu. Credeam că Cifeu este denumirea unei constelații.

— Constelația se cheamă Cefeu, iar Cifeu înseamnă pe chinezește „start". În fond, nu-i altceva decît platforma de pe care își iau zborul navele fotonice.

Valentin puse pe masă paharul, își trase bascul și se ridică.

— Am plecat, spuse el.

— Dar Rujena? îl reținui eu. Rujena știe?

— Nu, făcu el, și se așeză din nou. Nu știe. Încă nu i-am spus.

Tăcurăm.

— Pleci pentru mult timp?

De fapt știam că pentru totdeauna.

— Nu, nu pentru foarte mult timp. Intenționăm să ne întoarcem peste 150... sau peste 200 de ani. Bineînțeles, vorbesc despre ani de-ai voștri, pămîntești. La vitezele foarte mari...

— Aha..., făcui eu.

— Gata ! Trebuie totuși să plec.

Dar nu se ridică.

Îi propusei să mai bem un pahar.

— Ei, spuse el. Înaintea noastră a plecat Gorbovski, iar înaintea lui Gorbovski, Bikov. Eu sînt al treilea. Se mai pregătesc încă două expediții. Zece, maximum 15 ani un raid.

— Da, înțeleg, spusei eu. Contracția timpului după teoria lui Einstein, cu tot ce decurge din aceasta.

Valentin se ridică

— Sașa, mă vei conduce ?

Dădui din cap afirmativ. El își îndreptă bascul și porni spre ușă. Acolo se opri.

— Mulțumesc, îmi spuse.

Nu i-am răspuns ; nu puteam articula nici un cuvînt.

Împreună cu Petrov plecau cu „Muromeț" încă cinci oameni. Pe trei dintre ei îi cunoșteam : Larry Larsen, Serghei Zavialov și Saburo Mikimi. Pentru a-i conduce, am plecat vreo zece prieteni. Mai rămăsese doar vreo oră pînă la plecare și ne aflam toți în salonul de pe Cîteu. Pe această cosmostație nu exista gravitație și de aceea toți aveam bocanci cu tălpi magnetice. Rujena și Valentin se țineau de mînă. În această perioadă Rujena se schimbase mult : slăbise și ochii-i păreau foarte mari ; era foarte frumoasă. Valentin o ținea de mînă și zîmbea. Privindu-l, mi se păru că se și pornise a zbura vertiginos cu gîndul printre stelele îndepărtate. Și el și Rujena tăceau. O dată doar, ea îi spuse ceva în șoaptă, iar el îi mîngîie mîna.

Ceilalți tăceau și ei. O fată tînără, cu un fular portocaliu, suspina din cînd în cînd. Și ea venise cu un astronaut, pe care însă nu-l cunoșteam.

Mai avusesem prilejul, și nu numai o dată, să conduc astronauți care se avîntau în spațiul interastral și, desigur, nu eram singurul. De data asta însă, totul era altfel. De acești șase oameni ne despărțeam pentru totdeauna. Mă gîndeam că ei se vor înapoia atunci cînd mulți dintre noi nu vor mai fi printre cei vii : nici eu, nici Rujena, nici fata cu fular portocaliu... Acești șase oameni îi vor întîlni pe urmașii noștri, ba poate chiar pe urmașii acestora.

— Nu fi amărîtă, spuse Valentin cu glas tare.

— Nici nu sînt amărîtă, răspunse Rujena.

— Înțelegi doar cît e de necesară plecarea noastră.

— Înțeleg.

— Nu, spuse Petrov. Nu înțelegi, Rujena. Nu înțelegi nimic. Nici Aleksandr nu înțelege. El se întreabă pentru ce ne trebuie această călătorie. E adevărat, Sașa ?

Rîdea. Dar nu, nu ghicise la ce mă gîndeam. Îl cunoșteam pe Valentin din copilărie și îl iubeam foarte mult. Dar eram oameni foarte diferiți. El era puțin cam lăudăros și îi plăcea să pozeze. Îi reușea totul și se obișnuise cu această situație. Cu un surîs ușor trecea peste cele mai teribile dificultăți. Îi plăcea, probabil, să fie așa: vesel, neglijent și invulnerabil. Mă gîndeam că și peste 150 de ani el va coborî pe Pămînt surizînd vesel, lovindu-și ușor bocancii vechi cu un bastonaș rupt de pe cine știe ce planetă.

În salon se strecură un tînăr bronzat, cu părul de un blond aproape alb și spuse:

— E timpul, tovarăși.

Ne ridicarăm. Fata cu fularul portocaliu suspină tare. Mă uitam la Rujena și la Petrov. Îmbrățișîndu-se, el își ascunse obrazul în părul ei.

— Adio, spuse el.

Rujena tăcea.

— Nu fi amărîtă, o încuraja Valentin.

Fata se îndepărtă de el și încercă să-și aranjeze părul. Nu reuși.

— Du-te, spuse ea. Du-te. Nu mai pot. Te rog, pleacă.

Avea o voce joasă, neobișnuit de lipsită de intonații.

— Adio...

El o sărută și porni spre ieșire. Mergea bocănind cu tălpile metălice, dar fără să-și ia privirea de la Rujena lui. Fața îi era palidă, iar buzele albe. Lîngă ușa etanșă îi ieși în față Larry Larsen, cel lat în spate, apoi un pilot necunoscut pe care-l conducea fata cu fular portocaliu, apoi Serghei Zavialov.

— La revedere, Rujenka, strigă Petrov.

Abia mai tîrziu mi-am amintit că spusesem „la revedere" și m-am gîndit că probabil greșisem. După ce intrară în navă și ușa etanșă se închise în urma lor, tînărul cu părul alb apăsă pe niște butoane din perete. Abia atunci constatarăm că plafonul sferic al salonului era un fel de stereoteleecran. Înaintea noastră apăru „Muromeț", o navă fotonică de categoria întîi. Captînd și arzînd în reactor gazele și pulberile cosmice, ea dispunea de o nelimitată rezervă de funcționare, iar viteza îi era practic limitată doar de bariera pe care o reprezintă viteza luminii. Astronava avea dimensiuni imense; lungimea ei era de aproape jumătate de kilometru. Noi o vedeam însă ca o jucărioară de argint, ca o cupă de șampanie care atîrna în mijlocul ecranului pe fondul miliardelor de stele.

Ne uitam la ea ca vrăjiți. Deodată ecranul fu luminat foarte puternic de un fulger alb-liliachiu. Această lumină mă orbi. Cînd petele multicolore dispărură din fața ochilor, pe ecran nu se mai vedeau decît stelele.

— Au plecat, spuse tînărul cu părul alb, pe un ton care exprima oarecare invidie.

— Şi-a luat zborul, oftă Rujena.

Ea se apropie de mine, mişcîndu-şi greu picioarele încălţate în bocanci cu tălpi magnetice, şi-şi rezemă mîna de braţul meu. Îi tremurau degetele.

— Sînt foarte tristă, Saşa, îmi spuse ea. Mi-e frică.

— Dacă-mi îngădui, voi fi prietenul tău, ca şi al lui Valentin.

Dar ea nu-mi dădu voie. Ne-am întors la Novosibirsk şi ne-am despărţit. Eu m-am apucat să scriu versuri. Voiam să scriu un poem despre oamenii care se avîntă spre stele şi despre femeia care rămîne pe minunatul şi înverzitul Pămînt; despre felul în care stă ea în faţa prietenului care pleacă şi-i spune cu voce adîncă: „Du-te. Nu mai pot. Te rog, pleacă". Buzele lui albe îi răspund cu un zîmbet...

Peste vreo şase luni, într-o zi, dis-de-dimineaţă, Rujena mă chemă. Era la fel de palidă şi cu ochii mari ca atunci pe Cîeu. Am crezut că de vină este nuanţa violetă pe care o dau uneori videoecranele.

— Saşa, îmi spuse fata, te aştept la aerodrom. Vino imediat.

Nu înţelegeam nimic şi am întrebat-o ce s-a întîmplat. Ea, însă, repeta parcă mecanic: „Te aştept la aerodrom" şi închise videofonul. Mă urcai în maşină şi pornii spre aerodrom. Era o dimineaţă senină şi răcoroasă, ceea ce într-cîtva m-a liniştit. La aerodrom am fost condus spre un mare convertoplan, de pasageri, gata de zbor. Nici n-apucai să mă urc în cabină că aparatul îşi luă zborul. M-am izbit tare cu pieptul într-o bară. O văzui apoi pe Rujena şi mă aşezai lîngă ea. Era într-adevăr palidă. Privirea îi era ţintită înainte şi-şi muşca buza de jos.

— Încotro zburăm? mă interesai eu.

— La rachetodromul-nord, răspunse ea. Apoi tăcu vreme îndelungată şi deodată spuse: Soseşte Valentin.

— Ce spui?! întrebai mirat.

Ce aş mai fi putut spune? Zburarăm două ore, timp în care nu scoaserăm nici un cuvînt. Ceilalţi pasageri însă discutau între ei. Erau agitaţi şi neîncrezători. Din discuţii am aflat că ieri seară se primise o radiogramă de la Petrov. Şeful celei de-a treia expediţii anunţa că unele instalaţii ale lui „Muromeţ" s-au defectat; astronava era astfel nevoită să aterizeze pe un rachetodrom pămîntean, ocolind staţiile exterioare.

— Pur şi simplu Petrov s-a speriat, spuse cineva care avea locul în spatele nostru, un om mai în vîrstă şi cam gras. În definitiv, nici nu-i de mirare: În cosmos se poate întîmpla.

Mă uitai la Rujena şi observai că îi tremura bărbia. Dar nu socoti că face să se întoarcă: Petrov nu ştia ce-i frica.

Întîrziară. „Muromeț" era deja acolo și noi făcurăm deasupra lui vreo două tururi. Examinarăm atent nava. Nu mai era o jucărie care semăna cu o cupă de șampanie. În mijlocul tundrei, sub cerul senin, stătea înclinată o construcție enormă, mîncată de niște forțe necunoscute, acoperită cu o mîzgă stranie. Convertoplanul aterizâ la circa 10 kilometri de „Muromeț". Mai aproape era primejdios. Mai sosiră încă vreo cîteva convertoplane. Așteptam. În sfîrșit, se auzi un zumzet și pe deasupra capetelor noastre trecu un elicopter. Acesta aterizâ cam la 100 de pași de noi.

Atunci se petrecu minunea.

Din elicopter coborîră trei oameni și se îndreptară încet spre noi. În față mergea un ins slab și înalt, îmbrăcat cu un combinezon uzat. Mergea și-și lovea piciorul cu un bastonaș de culoarea smaraldului. În spatele lui veneau un bărbat scund, cu o barbă roșie, stufoasă, și încă unul uscat și gîrbovit. Tăceau. Încă nu credeam. Se apropiară și atunci Rujena strigă:

— Valentin!

Omul cu combinezonul uzat se opri, aruncă bastonul și, aproape fugind, o porni spre noi. Avea o figură stranie, fără buze: ori fața îi era atît de întunecată încît buzele nu se mai distingeau, ori buzele îi erau atît de palide. Îl recunoscui totuși imediat pe Petrov. Cine altul decît Petrov putea să vină cu „Muromeț"? Acest Petrov era însă un bătrîn căruia îi lipsea mîna stîngă, iar mîneca îi era prinsă în cureaua combinezonului. Și cu toate astea, era Petrov. Rujena fugi în întîmpinarea lui. Se îmbrățișară. Omul cu barba roscată și cel gîrbovit se opriră și ei. Erau Larry Larsen și pilotul necunoscut, pe care cu șase luni înainte îl condusese fata cu fularul portocaliu.

Îi înconjurarăm în tăcere și îi admirarăm cu priviri întrebătoare. Peste capul Rujenei, Petrov strigă:

— Bine v-am găsit, tovarăși. Iertați-mă, dar pe mulți dintre voi i-am uitat. Ne-am văzut doar, ultima oară, acum 17 ani...

Nimeni nu răspunse nimic.

— Cine este comandantul rachetodromului? întrebă Petrov.

— Eu, răspunse cineva.

— Am pierdut autodescărcătorii, îi comunică Petrov. Fiți, vă rog, atît de bun și dați dispoziții pentru descărcarea navei. Am adus multe lucruri interesante.

Comandantul rachetodromului se uită la el îngrozit, dar în același timp cu admirație.

— Numai să nu vă atingeți de compartimentul șase. Acolo sînt două mumii: Una a lui Serghei Zavialov și cealaltă a lui Saburo Mikimi. I-am adus ca să-i îngropăm pe Pămînt. I-am purtat cinci ani. Așa e, Larry?

— Așa, răspunse Larry Larsen. Pe Serghei Zavialov îl ducem de cinci ani, iar pe Mikimi de trei ani. Porta a rămas acolo... zîmbi, barba îi tremură și începu să plîngă.

Petrov se aplecă spre Rujena.

— Hai să mergem, Rujenka. Hai. Vezi, eu m-am întors.

Ea se uită la el așa cum la mine nu s-a uitat niciodată o femeie.

— Da, spuse ea. Te-ai întors.

Rujena clipi din ochi și-și plecă fruntea. Trecură îmbrățișați prin mulțime, în timp ce noi ne dădeam la o parte pentru a le face loc. Ea se despărțise de Valentin pentru totdeauna și îl revăzuse după șase luni; el plecase pentru două sute de ani și se întorsese după 17 ani. Reușise. Totdeauna reușea. Dar cum?

Nu știu cum se explică acest lucru și dacă, în general, se poate explica. Sînt doar poet și nu astrofizician.

2. Din notele artistei Rujena Kunertova

În ziua aceea Valentin se întoarse acasă tîrziu, se învîrti mult timp prin biroul său, fluierînd fals și răstindu-se fără motiv la maimuță. Înțelesei că totul se schimbase. Mă așezai. Valentin intră și se opri lîngă mine. Simțeam cît de greu îi era să vorbească. El se aplecă apoi și-mi sărută părul. Așa făcea totdeauna cînd se întorcea acasă. O clipă am mai avut o speranță nebunească, dar el îmi spuse încet:

— Tot voi mai zbura, Rujenka.

— Cînd?

— Peste zece zile.

Mă ridicai și începui să pregătesc lucrurile necesare plecării. Lui îi plăcea ca eu să-i fac pregătirile de drum. De obicei, se învîrtea în jurul meu, cînta, mă încurca și făcea fel de fel de giumbușlucuri. De data aceasta însă, pe cînd făceam pregătirile pentru ultima oară, el rămase tăcut la o parte. Poate că și lui îi revenea în minte acea seară de neuitat de pe țărmul mării.

Acum zece ani cîntasem la un concert care avusese loc la sanatoriul cosmonauților de la Terioki. Îmi era frică să apar în fața celor mai curajoși oameni din lume. Mă intimidau mai mult decît spectatorii obișnuiți, chiar dacă dintre aceștia fiecare al treilea ar fi fost artist, fiecare al cincilea savant și fiecare al zecelea și artist și savant. Am fost anunțată și am cîntat aria lui Solveig și Imnul stelelor. Se pare că am avut succes, deoarece am fost chemată de mai multe ori la rampă.

La banchetul de după concert s-a așezat lîngă mine un tînăr astronaut. După un timp de tăcere mi se adresă:

— Mi-a plăcut cum ați cîntat.

— Mulțumesc. M-am străduit într-adevăr foarte mult.

Imi dădui seama că îi plăcuse și altceva decît felul meu de a cînta. Dar și el îmi plăcuse. Era înalt, nu prea voinic, cu fața slabă, bronzată. Figura nu-i era frumoasă, dar foarte plăcută. Avea ochi frumoși, inteligenți și veseli, deși probabil că am remarcat aceasta mai tîrziu. Nu părea să aibă decît vreo 25 de ani. L-am întrebat cum îl cheamă.

— Petrov, îmi spuse. Adică, Valentin Grigorievici Petrov.

Și frecîndu-și cu degetul îndoit vîrful nasului adăugă:

— Dar vă rog să-mi spuneți Valentin. Da?

Se uită la mine speriat și parcă își trăsese capul între umeri. Am început să rîd. Era neobișnuit de drăguț.

— Bine, îi răspunsei. Am să vă spun simplu, Valentin.

Apoi am dansat și, cînd s-a întunecat, ne-am dus să ne plimbăm pe țărm, privind minunatul apus de soare, galben-roșiatic. Valentin îmi povestea despre ultima-i expediție — nereușită — spre Ganymede. Îl ascultam și-mi închipuiam că în lumea întreagă nimănui în afară de mine nu i-ar fi vorbit astfel despre propria-i greșeală, care a pricinuit insuccesul expediției. Îl ascultam privind apusul soarelui și, deși aș fi vrut, mai mult decît orice, să-i spun ceva bun și cald, n-aveam totuși curaj. Valentin se întrerupse deodată și spuse:

— Rujena, te iubesc.

Nu știam ce să răspund, iar el mă întrebă:

— Ești supărată pe mine?

Drept răspuns, împinsă parcă de ceva irezistibil, m-am aruncat la gîtul lui și ne-am sărutat.

Am rămas împreună la Terioki și am petrecut cea mai fericită săptămînă din viața mea. Așa am devenit soția unui astronaut.

Pe măsură ce timpul trecea l-am cunoscut pe Valentin tot mai bine. Era întotdeauna vesel, atent, tandru („tandru!" — se indignă odată Serghei Zavialov. Toți sîntem așa sub soare. Să-l fi văzut tu pe Valecika al tău cînd „Navoi" nimerise în curentul de meteoriți...). Era un om excepțional. Alții care să-i semene n-am mai întîlnit nici chiar printre prietenii lui. Desigur că nu numai el este așa, eu însă nu mai întîlnisem asemenea oameni.

Își iubea extrem de mult profesiunea și cunoștea tot ce era nou în teoria și tehnica acesteia. Destul de curînd, am descoperit însă că un alt domeniu îl interesa și mai mult. În intervalele dintre raiduri (și probabil și în timpul acestora) studia rezultatele ultimelor cercetări legate de teoria gravitației și de mecanica asimetriilor, anumite domenii ale matematicii. Nopți de-a rîndul le petrecea cu prietenii, pe care-i primea la el, discutînd într-un îngrozitor jargon ruso-franco-

anglo-chinez. Avea planuri grandioase, dar atît de savante încît nici nu mă puteam gîndi că aș putea înțelege ceva.

Acum patru ani, într-o seară de primăvară, Valentin mă întrebă ce părere aș avea despre participarea lui la o expediție stelară. Știam ce înseamnă asta: în ultimul timp se vorbea și se scria mult despre asemenea expediții. Cu o viteză apropiată de aceea a luminii, astronava zboară spre lumi îndepărtate și se întoarce peste sute de ani. I-am răspuns:

— Asta m-ar omorî (știam că dacă va pleca pentru totdeauna de lîngă mine voi muri). N-ai să faci asta. Te rog, nu pleca.

El se uită speriat la mine și-și trase capul între umeri. Apoi spuse, cu un zîmbet pe buze:

— De fapt, plecarea nici nu va fi prea curînd.

Am priceput că se și hotărîse. Umbra acestei discuții s-a abătut asupra vieții mele. Peste doi ani plecă prima expediție. Era condusă de prietenul cel mai apropiat al lui Valentin, Anton Bikov. Peste încă un an plecă și Gorbovski. Atunci Valentin îmi spuse:

— Următorul voi fi eu, Rujena.

Știa că-mi provoacă durere, dar el voia să mă pregătească. Mie însă îmi venea să țip. Aș fi vrut ca Valentin să orbească sau să-și frîngă coloana vertebrală numai să rămînă cu mine. Știam însă că totul este zadarnic. Era un explorator al mărețului cosmos și nu putea fi altfel. De aceea nu spusei nimic.

Destul de des ne vizita Aleksandr Kudriașov. Valentin și Sașa se cunoșteau din copilărie. Sașa era poet. Mi se părea că este singurul om care mă înțelege. Desigur, afară de Valentin, care și el mă înțelegea.

Mai rămăseseră doar zece zile. Aceste zile, cele mai amare din viața mea, se scurseră repede. Am ajuns la stația Cîieu, de unde, nu de mult, porniseră astronavele conduse de Bikov și Gorbovski. Sașa era cu noi. Eu știam că Valentin l-a invitat și știam de ce. Valentin înțelegea totul. Eu mă uitam la Valentin, dar unde se uita el și ce vedea nu știam. Degetele lui îmi strîngeau mîna de parcă ar fi vrut să și-o întipărească pentru totdeauna în amintire.

Fu anunțat momentul plecării. Valentin mă îmbrățișă. Credeam că înnebunesc. Îl împinsei, iar el plecă privindu-mă în ochi, pînă cînd dispăru prin ușa etanșă. Între noi erau acum secole.

Am rămas singură. I-am spus lui Sașa că doresc să fiu singură. În jurul meu viața continua să fie tumultuoasă, minunată; oamenii învățau, iubeau, construiau, dar eu nu puteam fi în mijlocul lor. Nu mai cîntam, nu mă duceam nicăieri, nu vorbeam cu nimeni. Invidiam... sau poate speram. Probabil că undeva, în adîncul sufletului meu, dăinuia credința că Valentin poate înfăptui imposibilul.

După un timp am fost anunțată că „Muromeț" se întoarce. Nu m-am mirat. Probabil că tot timpul așteptasem acest lucru. Nu-mi mai amintesc cum i-am telefonat lui Sașa, cum am ajuns la aerodrom. Cineva mă împinse cu grijă, dar foarte hotărît, în cabina convertoplanului și mă așeză în fotoliu. I-am mulțumit. Apăru apoi Sașa și convertoplanul porni. Pasagerii, care erau astronauți, savanți, ingineri, făceau presupuneri asupra cauzei întoarcerii lui „Muromeț". Unul, un tip respingător, spuse chiar că Petrov s-a speriat. Îmi venea să rîd: nici unul dintre ei nu-l cunoștea pe Valentin ca mine.

Am rămas îngrozitor de mult privind la orizont silueta lui „Muromeț". Apoi, din cerul albastru, coborî elicopterul. Din elicopter ieșiră trei oameni, care se îndreptară spre noi. În față mergea un om înalt și slab, îmbrăcat într-un combinezon uzat. Avea o singură mînă, fața lui semăna cu o mască de argilă, dar era soțul meu, omul cel mai curajos și cel mai minunat din lume. Am strigat și am alergat spre el. Iar el fugea în întîmpinarea mea...

În ziua aceea nu l-am dat nimănui. Am încuiat ușa și am închis videofonul. Poate că n-ar fi trebuit să procedez astfel. Valentin era doar așteptat de toată planeta. Dar eu îl așteptam mai mult decît toți.

— Ți-a fost greu? l-am întrebat.

— Tuturora ne-a fost foarte greu, Rujenka, îmi răspunse el.

— Te-ai gîndit la mine acolo?

— M-am gîndit la tine pretutindeni unde am fost. Acolo a rămas o planetă căreia i-am dat numele tău. Numai că nu mai știu unde este. Pe ea a rămas Porta. Și mîna mea a rămas tot acolo. Era o planetă rea, Rujenka.

— De ce i-ai dat numele meu?

— Nu știu. De fapt, este o lume minunată, pe care am cucerit-o însă cu un preț prea mare.

El îmi zîmbi și mie mi se păru că este la fel ca acela de acum zece ani, pe țărmul mării, la Terioki. L-am luat de umeri și l-am privit în ochi.

— Cum ai reușit să te întorci, Valentin?

El îmi răspunse simplu:

— Am vrut foarte mult, Rujenka. Te iubesc nespus și de aceea m-am întors. Desigur însă că la această dorință arzătoare se mai adaugă și puține cunoștințe de fizică.

3. Din notele astronautului Valentin Petrov

Începuse cea de-a treia expediție stelară. „Muromeț" își mărea treptat viteza, pornind dincolo de Soare pe o traiectorie perpendiculară pe planul eclipticei. Acum ar fi trebuit să vorbesc tovarășilor

despre ideea mea. Pe Pămînt credeam că lucrul cel mai complicat este să obţii acordul Consiliului cosmonautic. În ceea ce priveşte acordul echipajului, n-aveam pe atunci nici o îndoială; acum însă nu mai eram tot atît de sigur. Privindu-l pe Serioja, care stătea la tabloul de comandă şi ronţăia bomboane, mă mai liniştii puţin. Serioja se declarase de acord încă de pe Pămînt şi amîndoi susţinuserăm această idee în faţa consiliului. Îi făcui semn cu capul şi ieşirăm împreună în salon. Aici îi găsirăm pe Larry şi pe Saburo, care jucau şah japonez, pe micul Ludwig Porta, care scotocea în filmotecă, şi pe Arthur Lepelier, care încă se mai străduia s-o uite pe fata cu fularul portocaliu.

— Iată despre ce-i vorba, începui eu. Voi ştiţi prea bine ce înseamnă expediţia noastră stelară. Toţi îşi întoarseră faţa spre mine şi mă priviră miraţi. Desigur că ei ştiau foarte bine că această expediţie înseamnă nici mai mult nici mai puţin decît zece ani de muncă neîntreruptă şi renunţarea pentru totdeauna la cei ce ne erau apropiaţi pe Pămînt, deoarece atunci cînd ne vom întoarce amintirea oamenilor despre noi se va fi transformat de mult în legendă.

Continuai:

— Aş vrea să ne întoarcem pe Pămînt mai înainte de o sută de ani.

— Şi eu, spuse Saburo.

— Şi eu, interveni Larsen. De pildă, astăzi la cină.

Arthur Lepelier făcu cu ochiul, iar Ludwig întrebă liniştit:

— Vrei să reduci viteza?

— Doresc să mă întorc acasă cu mult mai înainte de o sută de ani, le spusei eu. Şi există posibilitatea de a ne îndeplini întregul program de lucru nu în o sută de ani, ci numai în cîteva luni.

— E imposibil, obiectă Mikimi.

— E iluzoriu, oftă Arthur.

Larry îşi rezemă bărbia în pumnii lui enormi şi întrebă:

— Dar, în definitiv, despre ce este vorba? Explică-ne, căpitane.

— Cu aproximativ 24 de ore înainte de a intra în zona Z.A.L. (Zborul absolut liber), m-am aşezat în fotoliu între Larsen şi Arthur şi i-am cerut lui Serghei să explice cum stau lucrurile.

— În virtutea legilor atracţiei universale, cu cît viteza astronavei diferă mai puţin de cea a luminii, cu atît mai încet trece timpul pe astronavă. Dar această lege este cu atît mai valabilă cu cît este mai mică acceleraţia astronavei şi cu cît este mai scurt timpul de funcţionare a motorului. În cazul în care la viteze apropiate de cea a luminii astronava merge cu motorul funcţionînd continuu, dacă acceleraţia în acest caz este suficient de mare şi dacă la bariera vitezei luminii apar salturi ale acceleraţiei, atunci... E greu de spus ce s-ar întîmpla atunci.

Aparatul matematic modern este încă neputincios pentru a ne putea da rezolvări general valabile. Cu toate astea, în anumite ipoteze particulare, teoria atracției nu exclude posibilitatea unor fenomene de alt ordin. În astronavă timpul se accelerează: aici se scurg zeci de ani, iar pe Pămînt numai luni. „Muromeț" este prima navă fotonică statoreactoare și de aceea este posibilă realizarea unei astfel de experiențe. Nu-i mai puțin adevărat că este o acțiune extrem de dificilă: Ne-ar trebui ani îndelungați de zbor, cu suprasolicitări fantastice, de cinci-șase ori accelerația gravitației.

— E o utopie, spuse Arthur și oftă din nou.

— Ba nu-i așa, interveni Porta. Nu-i tocmai așa.

Eu mă bizuiam în mod deosebit pe Porta. El era biolog și, după părerea mea, știa de toate, în afară de lingvistică descriptivă.

— Am mai auzit despre ceva în genul ăsta, spuse el. Deocamdată, însă, toată această problemă este numai teoretică, iar ceea ce spui tu... și făcu un gest evaziv.

Și totuși nu era numai teorie. Cu trei ani în urmă, făcusem încercări cu „Muromeț" în zona Z.A.L. Patruzeci de zile am stat în amortizor, conducînd nava cu o accelerație de patru ori mai mare decît accelerația gravitațională terestră. Cînd m-am înapoiat am constatat că cronometrul de bord o luase înainte cu 14 secunde. Am petrecut deci în spațiu cu 14 secunde mai mult decît timpul măsurat de ceasurile de pe Pămînt.

— O, exclamă Porta. Nu e rău.

— Asta însă trebuie să necesite niște suprasolicitări teribile, îi averti zai. Toți trebuiau neapărat preveniți despre urmările încercării noastre, cu toate că în componența expediției selecționasem numai astronauți experimentați, care să suporte în condiții bune o greutate dublă, ba chiar triplă.

— Cît de mare va fi? întrebă Larry.

— De cinci ori sau chiar și de șapte ori mai mare...

— O! exclamă din nou Porta. Asta însă nu cred că mai merge.

— Vasăzică, eu voi cîntări jumătate de tonă, remarcă Larsen și porni să rîdă în hohote zguduitoare.

— Dar consiliul știe? se interesă Saburo, care era un om cu un foarte dezvoltat simț al răspunderii.

— Cei din consiliu nu cred că pe calea asta vom putea realiza ceva, spuse Serghei. Totuși ne-au dat permisiunea, dar, desigur, cu condiția ca și dumneavoastră să fiți de acord.

— Nici eu nu cred, spuse Arthur cu glas tare. Suprasolicitări, condiții speciale... Cum vei crea dumneata aceste condiții speciale?

Ei au început să dezbată cu aprindere problema, iar eu m-am retras în cabină. Evident că nici unul nu se speria de suprasolicitări,

cu toate că știau foarte bine ce înseamnă așa ceva. Toți erau de acord, în afară de Arthur, care aducea obiecții și care, de fapt, dorea grozav să fie convins. După jumătate de oră au venit în cabina în care mă aflam.

— Căpitane, trebuie să acționăm, începu Larry.

— Ne întoarcem acasă, spuse Arthur. Acasă. Nu numai pe Pămînt, ci acasă.

— Chiar în cazul în care nu reușim, interveni Saburo, experiența trebuie întreprinsă.

— Într-adevăr, greutatea mărită de cinci ori..., mormăi Porta frămîntîndu-și degetele.

— Da, de cinci ori, spusei eu. Și chiar de șapte ori. Și nu numai pentru o zi, ci pentru o săptămînă. Numai să suportăm.

A fost atît de greu, încît uneori aveam impresia că nu mai rezistăm. În primele luni acceleram lent. Mikimi și Zavialov alcătuiră programul comenzii cibernetice, iar accelerația creștea automat cu un procent la fiecare 24 de ore. Nădăjduiam că vom reuși să ne odihnim măcar în parte. Acest lucru se dovedi însă imposibil. Am fost nevoiți să trecem la o alimentație exclusiv lichidă, sub formă de fierturi și sucuri. Peste o sută de zile, greutatea noastră crescu de trei ori, iar peste 140 de zile, de patru ori. Stăteam lungiți, nemișcați, în hamace, și nu scoteam o vorbă, deoarece pînă și acest lucru era greu. Trecură 160 de zile și accelerația depășise deja de cinci ori accelerația gravitațională terestră. Numai Saburo Mikimi a putut trece în acest timp din salon în cabina de comandă, fără a-și pierde cunoștința. Nu mai ajutau nici amortizoarele și nici chiar anabioza [1]. Încercarea de a ne aplica somnul anabiotic a dat greș în condițiile unei asemenea supra-solicitări. Porta se chinuia mai mult decît toți, dar cînd l-am băgat în „sarcofag" nu putu de loc să adoarmă. Era îngrozitor să-l privești. Dar tot atît de îngrozitor era cînd te uitai la oricare dintre noi. Zăceam lungiți în fața „sarcofagului" și-l priveam pe Porta.

— Ajunge, Valentin, spuse Serioja.

Ne tîrîrăm spre cabina de comandă. Aici era Saburo, care sta... sta cu capul parcă prăbușit.

— Ajunge, Saburo! Îi spusei.

Serioja încercă să se ridice, dar căzu îndată la loc pe podea.

— Ajunge, spuse el. Lui Porta îi e rău. Poate muri. Oprește motorul, Saburo.

— Reduceți pînă la accelerația triplă, spusei eu.

Saburo, abia mișcîndu-și degetele, zgîrie cu unghiile tabloul de comandă și totul deveni mai ușor. Extraordinar de ușor!

---

[1] Anabioză — stare letargică artificială în condiții de temperatură scăzută, care permite conservarea biologică fără îmbătrînirea țesuturilor (n.t.).

— De trei ori, spuse Saburo și se așeză alături de noi pe podeaua moale. Am stat o vreme întinși pentru a ne obișnui, iar apoi ne ridicarăm și ne îndreptarăm spre salon. Ne era mult mai ușor, dar curînd, privindu-ne unii pe alții, din nou am căzut în patru labe.

Timpul trecea. Viteza proprie [1] a lui „Muromeț" depășise pe cea a luminii și continua să crească cu cîte 32 m/s. Ne era foarte greu. Cred că atunci nici unul dintre noi nu spera cu adevărat în reușita experienței. Toți însă înțelegeam ce urmări poate avea succesul ei. Și Larry Larsen, cîntînd și gîfîind, visa ca în timpul unei singure vieți să colinde o mare parte din univers, pe care apoi să-l dăruiască oamenilor

Porta se simțea mai bine, citea mult și se ocupa intens cu studiul teoriei gravitaționale. Din cînd în cînd, îl introduceam pentru cîteva săptămîni în „sarcofag", deși acest lucru nu-i era de loc pe plac; nu voia să piardă timpul. Larry și Arthur făceau observații astronomice, Serghei, Saburo și cu mine făceam de cart. În intervalul dintre carturi, calculam mersul timpului în sistemele care se deplasau accelerat, în diferite ipoteze particulare. Larry ne obliga să facem gimnastică și, către sfîrșitul anului, puteam deja, fără vreun efort deosebit, să-mi ridic pînă la pragul de sus al ușii cele două chintale ale propriului meu corp.

Între timp, Taia strălucea din ce în ce mai puternic în dreptul intersecției firelor reticulare ale telescopului de direcție. Taia era ținta primelor trei expediții astrale. Ea era una dintre stelele cele mai apropiate de Soare și în a cărei mișcare au fost observate de mai multă vreme unele neregularități. Se credea că Taia poate avea un sistem planetar. Înaintea noastră pornise către ea Bikov pe „Raza" și Gorbovski pe „Tariel". La fiecare 50.000 de ani-lumină, Bikov lansa puternice radiobalize. Noul traseu trebuia fixat prin 16 asemenea radiobalize, dar noi am recepționat doar șapte. Este posibil ca balizele recepționate să se fi pierdut sau ca noi să fi deviat de la traseul stabilit, dar cel mai probabil este ca noi să-l fi depășit pe Bikov. Balizele erau utilate cu un dispozitiv de recepție care funcționa pe o anumită frecvență; se puteau astfel lăsa diferite mesaje pentru cei ce veneau în urmă. La întrebarea noastră, una dintre aceste balize ne-a semnalat un răspuns: „Am fost aici — anul patru dependent [2]. Gorbovski". Era însă absolut imposibil să ne dăm seama cu cîți ani înaintea noastră trecuse pe aici.

Taia n-avea un sistem planetar. Era o stea dublă. Perechea ei, invizibilă de pe Pămînt, se dovedi a fi o stea roșie, slabă, aproape stinsă,

[1] Viteza proprie — viteză calculată pe baza unor distanțe măsurate față de un observator fix (de exemplu, pămîntean) și pe baza unor intervale de timp măsurate pe ceasul rachetei în mișcare. Evident că viteza, determinată în acest fel, poate depăși viteza luminii (n.a.).

[2] An dependent — an măsurat în timpul propriu al rachetei (n.t.).

care-și epuizase izvoarele de energie. Noi eram primii pămînteni care vedeam alți sori. Taia era galbenă și semăna foarte mult cu Soarele nostru. Geamănul ei arăta însă altfel : era de culoarea carminului, iar la suprafața lui alunecau pete negre. În plus, nu era o stea obișnuită : Larsen observă o pulsație rară și neregulată a cîmpului său gravitațional. Ne-am învîrtit în jurul acestei stele două săptămîni, timp în care Arthur și Larry au făcut toate observațiile necesare. Acestea au fost niște săptămîni fericite, de odihnă, de greutate normală și uneori chiar de imponderabilitate.

Apoi am pornit spre steaua vecină, VK7 1016. Acest lucru fusese cerut de Porta și nici azi nu știu dacă am procedat bine cedînd cererii lui. Porta era biolog și, prin urmare, îl interesau în primul rînd problemele vieții. El dorea o planetă caldă, cu atmosferă umedă, plină de viață. Noi eram de asemenea doritori să vedem o lume străină. Nădăjduiam să găsim semeni. Fiecare dintre noi visa la aceasta încă din momentul în care devenise astronaut. Astfel am cedat cererii lui Porta.

Zborul către această stea dură patru ani, și din nou ne fixară de podea suprasolicitări nebunești, din nou ne sufocarăm în amortizoare. Cu toate acestea, ne simțirăm mult mai bine decît la începutul călătoriei. Pesemne, ne obișnuiserăm. Pielea ne cădea de pe corp, mîncam de opt ori pe zi și nu dormeam aproape de loc ; totuși, ne adaptarăm și acestei situații. Și astfel am ajuns pînă la pitica galbenă VK7 1016.

Aici dădurăm într-adevăr peste un sistem planetar. Erau patru planete, din care una avea o atmosferă de oxigen și era ceva mai mare decît Pămîntul. Era un splendid corp ceresc, verde ca Pămîntul, acoperit de oceane și cîmpii întinse. N-am găsit frați de-ai noștri întru rațiune, dar viața clocotea din plin pe această planetă. Îmi exprimai dorința de a-i da numele Rujenei. Nimeni nu se împotrivi. Această lume nouă ne-a primit însă în așa fel, încît nu mai doresc nici chiar să-mi amintesc. Furăm întîmpinați îngrozitor. Porta a rămas acolo și nu știm nici măcar unde îi este mormîntul ; mie mi-a rămas acolo o mînă, iar Serioja Zavialov și Saburo Mikimi n-au mai supraviețuit pînă la întoarcerea pe Pămînt. La înapoiere, am călătorit șase ani cu supraîncărcările maxime suportabile. Ne grăbeam să ajungem, în termenul stabilit, deoarece pînă în ultimul moment n-am știut dacă experiența ne reușise sau nu. Trei ani am zburat cu o greutate de șapte ori mai mare decît cea terestră, iar despre această perioadă îmi amintesc de asemenea cu spaimă. Apoi, un an ne obișnuirăm la o suprasarcină doar întreită. „Muromeț" răspundea greu la comenzi și de aceea am fost nevoit să renunț la stațiunea extraterestră și să aterizez direct pe Pămînt. Nu voiam să risc. Aterizarăm cu bine. Multă vreme nu ne puturăm hotărî să ieșim din astronavă. În cele din urmă însă ne urcarăm în elicopterul

nostru de bord și zburarăm spre oameni. Abia cînd am văzut-o pe Rujena am înțeles că experiența reușise.

O experiență grea și crudă, dar reușită. Am adus contemporanilor noștri lumi străine, poate chiar, după cum visase Larry Larsen, întregul univers. E un lucru măreț: nu urmașilor îndepărtați, nu monumentelor noastre, ci oamenilor dragi ai secolului nostru le-am adus în dar cheile Spațiului și ale Timpului. Noi sîntem, desigur, doar executanții. Mulțumim oamenilor care au creat teoria gravitațională. Mulțumim oamenilor care au creat racheta statoreactoare. Mulțumim oamenilor care au creat radioasa și magnifica noastră lume și care ne-au creat pe noi înșine, așa cum sîntem.

Ce se întîmplă însă cu Bikov și cu Gorbovski? Cînd se vor înapoia ei, noi nu vom mai exista. Sperăm totuși că nu se vor supăra.

(După revista „Znanie sila" nr. 8/1959)

Citiți în numărul viitor al colecției povestirea științifico-fantastică:

APA CARE USUCA

de

CECILIA DUDU și D. TODERICIU

Un colectiv de cercetători romîni, căutînd să obțină un nou tel de gheață cu largi aplicații viitoare ca material de construcție, dă peste o substanță înrudită cu apa, dar cu însușiri foarte ciudate. Un balon cu „apa care... usucă" dispare pe neștiute. Departe, în munții Rodnei, geologii descoperă o rocă necunoscută pînă acum care... crește continuu: hidrosfera în contact cu apa care usucă se solidifică. Va izbuti oare asistentul Vilsan să dezlege taina acelei ciudate roci și să curme acest proces primejdios?

Tiparul: Combinatul poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin"

Abonamentele la revista „Ştiinţă şi Tehnică" şi la colecţia de „Povestiri ştiinţifico-fantastice" se primesc pînă cel mai tîrziu în ziua de 23 a lunii, cu deservirea în a doua lună următoare.

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi, instituţii şi de la sate, secţiile de difuzare a presei, precum şi de către factorii şi oficiile poştale.

PARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREŢUL 1 LEU